

آموزش: الگوریتم: مجموعه‌های مجزا [المپدیا]

مجموعه‌های مجزا

مقدمه

در علم کامپیوتر یک داده ساختار از مجموعه های مجزا، اطلاعات تعدادی داده را که در تعدادی مجموعه مجزا تقسیم شده اند را نگه می دارد. سه عملیاتی که روی این داده ساختار تعریف می شود عبارتند از: پیدا کردن اینکه یک عنصر در کدام مجموعه قرار گرفته است (find)، ترکیب کردن دو تا از مجموعه های مجزا (union) و افزودن یک مجموعه جدید شامل تنها یک عضو (make set).

روش اول (با استفاده از لیست پیوندی)

در این روش هر مجموعه را با یک لیست پیوندی نمایش می دهیم که عناصر موجود در آن مجموعه در آن لیست پیوندی قرار دارند. همچنین برای عناصر موجود در لیست ها یک آرایه تعریف می کنیم که خانه i ام آرایه اشاره گر به لیستی است که عنصر i ام قرار دارد. به این ترتیب برای عملیات make set کافیست یک لیست جدید شامل یک عنصر بسازیم و همچنین یک خانه به آرایه اضافه کنیم که اشاره گر به لیست جدید باشد. برای عملیات find هم کافیست مقدار خانه i ام آرایه که اشاره گر به لیستی است که عنصر i ام در آن قرار دارد را بر گردانیم. برای عملیات union هم بدین ترتیب عمل می کنیم که آن مجموعه ای که اعضای کمتری دارد را درون مجموعه ای که اعضای بیشتری دارد قرار می دهیم. یعنی تک تک اعضای لیست پیوندی کوچک را به لیست پیوندی بزرگ اضافه کرده و اشاره گر آنها را نیز به روز رسانی می کنیم. حال نکته ای که این کار دارد این است که به ازای یک عنصر، زمانی که از لیست کوچک به لیست بزرگتری فرستاده می شود، سائز لیست جدیدش حداقل دو برابر لیست قدیمی اش است. بنابراین اگر تعداد کل عناصر n باشد، هر عنصر در تمام عملیات ها حداکثر $\log n$ بار به یک لیست جدید اضافه می شود. (چرا؟) بنابراین اگر m تعداد کل عملیات ها از هر سه نوع باشد، این روش از مرتبه زمانی $O(m + n \log n)$ می باشد.

روش دوم (جنگل)

در این روش هر مجموعه را بصورت یک درخت از اعضایش در نظر گرفته که یکی از اعضا ریشه می باشد. بنابراین همه ی مجموعه ها در کنار هم تشکیل یک جنگل را می دهند. برای هر عنصر x را $par[x]$ تعریف می کنیم یکی از پدران عنصر x در درخت. (در واقع ما برای یک راس به دنبال ریشه درختی که آن راس در آن قرار گرفته هستیم و با استفاده از آرایه par این کار را انجام می دهیم.) همچنین برای هر مجموعه یک $rank$ تعریف کرده که توضیح آن در ادامه آمده است. به این ترتیب برای عملیات make set یک خانه به آرایه par اضافه کرده و مقدار آن خانه را برابر شماره آن خانه قرار می دهیم زیرا یک درخت تک راسی به جنگل خود اضافه کرده ایم. همچنین یک خانه با مقدار ۰ به آرایه $rank$ اضافه می کنیم.

```
(function MakeSet(x)
  x.parent := x
  x.rank  := 0
```

برای ترکیب دو مجموعه که با دو عضوشان به ما داده شده اند، ابتدا ریشه درختی که آن دو عضو در آن هستند را find می کنیم. اگر دو مقدار برابر بدست آوریم یعنی آن دو عضو از ابتدا در یک مجموعه بوده و نیاز نیست کاری بکنیم. اگر اینگونه نبود، آن مجموعه که $rank$ کمتری دارد را به آن مجموعه که $rank$ بیشتری دارد اضافه می کنیم.

```
(function Union(x, y)
  (xRoot := Find(x)
  (yRoot := Find(y)
  if xRoot == yRoot
    return
```

```
.x and y are not already in same set. Merge them //
    if xRoot.rank < yRoot.rank
        xRoot.parent := yRoot
    else if xRoot.rank > yRoot.rank
        yRoot.parent := xRoot
    else
        yRoot.parent := xRoot
    xRoot.rank := xRoot.rank + 1
```

برای عملیات **find** هم که قرار است ریشه درختی که عنصر مورد نظر در آن قرار دارد را پیدا کند، مطابق این تابع عمل می کنیم و همانطور که مشاهده می شود به ازای عناصری که در تابع بازگشتی زیر به آنها برخورد می کنیم، مقدار **par** همگی آنها را به روز رسانی میکنیم.

```
(function find(x
    if x.parent != x
        (x.parent := Find(x.parent
    return x.parent
```

اثبات می شود در این الگوریتم، زمان انجام هر عملیات به طور میانگین از $O(\alpha(n))$ می باشد که در اینجا α تابع آکرمن می باشد که می توان گفت برای تمام n هایی که در مسایل با آنها سر و کار داریم کمتر از ۵ می باشد.

کاربردها

از این مساله در مساله همبندی گراف و همچنین الگوریتم کروسکال برای محاسبه **MST** در یک گراف استفاده می شود.